

ДО 70-РІЧЧЯ ІГОРЯ МИХАЙЛОВИЧА НАУМКА

10 червня 2021 року виповнилося 70 років Ігореві Михайловичу Наумко — знаному українському вченому, члену-кореспонденту НАН України зі спеціальності "геохімія", доктору геологічних наук, професору, завідувачу відділу геохімії глибинних флюїдів Інституту геології і геохімії горючих копалин НАН України, дійсному члену (академіку) Наукового товариства імені Тараса Шевченка, голові комісії з метаморфізму Українського національного комітету Карпато-Балканської геологічної асоціації, члену Спілки геологів України і Ради Українського мінералогічного товариства.

Народився Ігор Михайлович на Львівщині, в с. Зубів Міст Кам'янсько-Бузького району, у вчительській родині. Середню школу закінчив із золотою медаллю у м. Белз — славіній князівській і воєводській столиці. На все життя малою батьківщиною для майбутнього ученого стали мальовничі береги р. Солокії. 1968—1973 рр. Ігор Наумко — вже студент геологічного факультету Львівського державного (нині національного) університету імені Івана Франка. Як часто трапляється у житті, доля зводить

нас із людьми, яким належить визначальна роль у виборі професії. Такою людиною для Ігоря Михайловича став професор Михайло Іванович Куровець. Уже в студентські роки Ігор вдало поєднує навчання з активною науковою працею — бере участь у наукових конференціях і конкурсах студентських робіт.

Після успішного завершення навчання та захисту дипломної роботи на тему "Мінералогія и условия формирования Прасоловского рудопроявления золота (Курильские острова)", отримав диплом з відзнакою з присвоєнням кваліфікації інженера-геолога за спеціальністю "геохімія" і відкриту дорогу в науку. Однак цьому передувала військова служба у командному складі тодішньої Радянської Армії на посадах начальника радіометричної і хімічної лабораторії та командира взводу технічного забезпечення окремого армійського батальйону хімічного захисту (1973—1975 рр.). І лише з 1975 р. розпочинає наукову діяльність в Інституті геології і геохімії горючих копалин (ІГГГК) НАН України, де продовжує працювати й дотепер. Тут він виріс від інженера й аспіранта до завідувача відділу геохімії глибинних флюїдів та керівника Центру колективного користування ІГГГК НАН України "Газова хроматографія флюїдів геологічних об'єктів". Підготував і захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата геолого-мінералогічних наук на тему "Условия формирования камнесамоцветной и редкометальной минерализации в гранитных пегматитах Украинского щита (по данным исследования флюидных включений в минералах)" (1987) і докторську дисертацію на тему "Флюїдний режим мінералогенезу породно-рудних комплексів України (за включеннями у мінералах типових парагенезисів)" (2006).

Член-кореспондент НАН України Ігор Михайлович Наумко творчо розвиває всесвітньо

відому наукову школу професора Володимира Калюжного — геохімія і термобарометрія флюїдів мінералоутворювального середовища. Головний напрям його наукової діяльності — геохімія та термобарометрія глибинних флюїдів, генетична мінералогія, зокрема геохімія флюїдного середовища процесів мінерало-рудно-нафтидогенезу у різних флюїдодинамічних палеоситуаціях літосфери Землі, як основа створеної ним термобарогеохімічної моделі глибинного мінералофлюїдогенезу — моделі еволюції глибинних флюїдів у літосфері Землі (за комплексом мінералофлюїдологічних та ізотопно-геохімічних показників). За його співавторства розроблено нову теорію синтезу та генезису природних вуглеводнів — "абіогенно-біогенний дуалізм", що склала основу фундаментальної праці "Комплексне освоєння газувугільних родовищ на основі потокових технологій буріння свердловин", яку було допущено до участі в конкурсі на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки 2014 р. та за підсумками конкурсу у 2014 р. визнано серед його переможців з оголошенням подяки Президента НАН України Б.Є. Патона. Аналіз новаторських термобарогеохімічних ідей моделі еволюції глибинних флюїдів у літосфері Землі відіграв визначальну роль в обґрунтуванні універсальних підходів до процесів синтезу та генезису природних вуглеводнів у вигляді нової фундаментальної парадигми нафтогазової геології і геохімії — полігенез природних вуглеводнів, що збільшує потенціал нафтогазоресурсності надр України.

У науковому доробку професора І.М. Наумка понад 500 наукових праць, зокрема 10 монографій, 6 довідково-бібліографічних видань, 1 препринт, 2 інструкції, 2 методичні рекомендації, з них понад 250 статей у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях та понад 10 наукових статей у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз даних *Scopus* та/або *Web of Science*. Кількість ознайомлень з працями ученого у світовій науковій мережі *Research Gate* сягає 500. Орієнтовно 50 держбюджетних і договірних науководослідних робіт захищено під його науковим керівництвом та відповідальним виконанням.

Значимою є науково-організаторська діяльність Ігоря Наумка. Багато років він віддав праці в адміністрації Інституту геології і геохімії горючих копалин НАН України під керівництвом директора, видатного ученого акаде-

міка Володимира Забігайла на посадах ученого секретаря (1987—1992 рр.) та заступника директора з наукової роботи (1992—1996 та 1997—1998 рр.). 1996—1997 рр. за постановою Президії НАН України виконував обов'язки директора ІГГК НАН України. Був членом спеціалізованих вчених рад з захисту докторських дисертацій у ІГГК НАН України (заступник голови), Львівському національному університеті імені Івана Франка, ДУ "Інститут геохімії навколишнього середовища НАН України". Офіційний опонент 6 докторських і 15 кандидатських дисертацій, рецензент численних наукових видань: монографій, збірників, статей тощо.

І.М. Наумко — член редколегій наукових журналів "Геологія і геохімія горючих копалин" (заступник головного редактора), "Мінералогический журнал" (нині "Мінералогічний журнал. *Mineralogical Journal Ukraine*"), "Мінералогічний збірник", Геологічний збірник "Праці наукового товариства ім. Шевченка", "Геодинаміка".

Належним є доробок Ігоря Михайловича і на педагогічній ниві. Упродовж 1993—1995 рр., 2008—2010 рр. та 2013—2015 рр. він головував у Державній екзаменаційній комісії з захисту дипломних робіт і проектів випускниками геологічного факультету ЛНУ імені Івана Франка; 1996—1997 рр. — очолював філію кафедри мінералогії та загальної геології на базі ІГГК НАН України; керував переддипломними і виробничими практиками студентів, призначався консультантом стажування викладачів. На посаді доцента кафедри фізики Землі ЛНУ імені Івана Франка (2000) взяв безпосередню участь у її створенні та розробив програми спецкурсів: "Флюїди в земній корі", "Мінералогія і геохімія геосфер Землі як планети", "Космічна геологія і мінералогія", "Основи гемології" (для спеціалістів та магістрів) і курсу "Основи гемології" (для бакалаврів).

Відомчі нагороди не забарилися: Почесна грамота Президії НАН України і Центрального комітету профспілки працівників НАН України (2001, 2011), "Медаль В.І. Лучицького" (2001), Срібний нагрудний знак ВГО "Спілка геологів України" (2006), Грамота ІГГК НАН України (2011), Медаль "За внесок у мінералогію" імені Є.К. Лазаренка (2017), Ювілейна почесна грамота на честь 100-річчя НАН України (2018), Грамота Львівської обласної ради (2019), Відзнака НАН України "За підготовку наукової зміни" (2021).

У повсякденні ювіляр — проста людина. Його вирізняє любов до рідного краю й села, в якому зростав і мужнів, пам'ять про батьків, повага до сусідів, односельців, однокласників і справжній патріотизм громадянина України. Разом з дружиною-педагогом виховали двох чудових дітей (докладніше див. "Мінерал. журн". 2011. 33, № 3. С. 100—102). Своє 70-річчя Ігор Наумко зустрів сповнений фізичних і духовних сил, творчих задумів.

Знаний учений, здібний організатор наукової роботи, він здобув заслужений авторитет і повагу серед широкого кола геологів і наукової спільноти України як гідний продовжувач справи свого учителя — професора Володимира Антоновича Калюжного. Наукова спільно-

та, віддаючи належне Ігореві Михайловичу Наумку як талановитому науковцю, чуйній, добрій, порядній та щирій людині, творчій і непересічній особистості, патріотові та громадянину, зичить йому доброго здоров'я і довголіття у достатку й любові рідних та близьких, повазі друзів і колег, здійснення творчих задумів і досягнення нових вершин в ім'я майбутнього науки в Україні!

*О.М. ПОНОМАРЕНКО,
Г.О. КУЛЬЧИЦЬКА, Д.К. ВОЗНЯК,*

*РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ
"МІНЕРАЛОГІЧНОГО ЖУРНАЛУ"*

Надійшла 03.11.2021